

opusdei.org

Personaaliprelatuuri

Oikeudelliselta rakenteeltaan Opus Dei on katolisen kirkon personaaliprelatuuri.

24.11.2007

Personaaliprelatuurit

Vatikaanin toinen kirkolliskokous loi oikeudellisen rakenteen, joka tunnetaan nimellä personaaliprelatuuri. Asiakirjassa *Presbyterorum ordinis* todettiin, että muiden instituutioiden ohella voidaan perustaa "erityisseurakuntia tai personaaliprelatuureja

suorittamaan erityisiä sielunhoidollisia tehtäviä monilla alueilla, kaikenlaista ihmisten parissa ja missä päin maailmaa tahansa" (7. joulukuuta 1965, nro 10). Kirkolliskokous halusi tehdä tästä uudesta oikeudellisesta rakenteesta joustavan, jotta se voisi tehokkaasti levittää kristillistä sanomaa ja elämäntapaa. Näin kirkko voisi paremmin vastata tehtävänsä asettamiin vaatimuksiin.

Useimmat kirkolliset oikeuskunnat ovat alueellisia. Esimerkkinä tästä on seurakunta, jonka jäsenet määrittyvät asuinpaikan mukaan. Oikeuskunta ei kuitenkaan aina määrity alueellisesti, vaan se voi riippua myös muista seikoista, kuten työpaikasta, uskonnollisista riituksista, asemasta maahanmuuttajana tai sopimuksesta kyseisen tahon kanssa. Sotilaskunnat ja personaaliprelatuurit määrittyvät sopimuksen perusteella.

Personaaliprelatuurit muodostuvat paimenesta (prelaatista), sekulaaripapistosta sekä mies- ja naismaallikkojäsenistä. Paavi itse nimittää prelaatin, joka voi olla piispa. Prelaatti hallitsee prelaatuuria säännöksissä määrättyllä oikeusvallalla.

Kirkolla on valta järjestää sisäinen rakenteensa siten, että se voi toteuttaa Kristuksen sille uskomia tehtäviä. Näin kirkko on perustanut personaaliprelatuurit osaksi hierarkista rakennettaan.

Personaaliprelatuurien erityispiirteenä on, että prelaaturin jäsenet kuuluvat sekä prelaatuuriin että asuinpaikkansa hiippakuntaan. Näistä ja muistakin syistä personaaliprelatuurit eroavat selvästi niin sääntökunnista kuin myös uskovaisten yhdistyksistä ja liikkeistä.

Katolisen kirkon lain mukaan jokaista personaaliprelatuuria sääntelevät sekä yleinen kirkkolaki että prelaturin omat säännökset.

Opus Dei -prelatur

Jo ennen prelaturiksi tulemistaan Opus Dei muodosti yhtenäisen ja kansainväliset mittasuhteet täyttävän järjestön, jonka papit ja maallikkojäsenet suorittivat yhdessä pastoraalisia ja apostolisia tehtäviä. Sen erityinen kristillinen tehtävä oli levittää sanomaa pyhyydestä keskellä maailmaa – siis jokapäiväisessä työssä ja elämän tavallisissa tilanteissa.

Paavi Paavali VI ja hänen seuraajansa aloittivat selvitystyön, jossa tutkittiin, miten Opus Dei voisi saada sen todellista olemusta vastaavan oikeudellisen muodon. Vatikaanin 2. kirkolliskokouksen dokumenttien valossa sopivin muoto oli personaaliprelatur. Tätä

mahdollisuutta ryhtyi selvittämään ryhmä Pyhän Istuimen ja Opus Dein edustajia vuonna 1969.

Alustava työ saatiin päätökseen vuonna 1981. Sen jälkeen Pyhä Istuin lähetti selvityksen yli 2000 piispalle, joiden hiippakunnissa Opus Deillä oli toimintaan. Näin he saivat lisätä selvitykseen omat havaintonsa.

Tämän toisen vaiheen jälkeen Johannes Paavali II teki Opus Deistä kansainväliset mittasuhteet täyttävän personaaliprelatuurin. Säädös esitettiin apostolisessa konstituutiossa *Ut sit*, joka julkaistiin 28. marraskuuta 1982 ja pantiin muodollisesti täytäntöön 19. maaliskuuta 1983. Samalla paavi vahvisti asetukset, jotka muodostavat Opus Dein prelaatuurin säännökset. Opus Dein perustaja oli valmistanut nämä säännökset jo vuosia aiemmin; niihin tehtiin vain pieniä muutoksia

niiden soveltamiseksi uuteen kirkkolakiin.

Suhteet hiippakuntiin

Opus Dei -prelatuuri on oikeudellinen rakenne, joka kuuluu kirkon hierarkiseen ja pastoraaliseen organisaatioon. Samoin kuin hiippakunnilla, alueellisilla prelatureilla, vikariaateilla ja sotilaskunnilla, myös Opus Deillä on itsehallinto ja oikeusvalta, joiden avulla se toteuttaa tehtävänsä koko kirkon palveluksessa. Tästä syystä se on suoraan ja välittömästi Paavin alaisuudessa Piispainkongregaation kautta.

Prelaatin auktoriteetti rajoittuu asioihin, jotka koskevat prelaturin erityistehtävää. Se on sopusoinnussa hiippakunnan piispan auktoriteetin kanssa, joka koskee hiippakunnan jäsenten tavallista sielunhoitoa:

a) Opus Dein maallikkojäsenet ovat prelaatin auktoriteetin alaisia kaikissa prelaturin tavoitteita koskevissa asioissa. Heidä sitovat erityisesti ne askeettiset, koulutukselliset ja apostoliset velvoitteet, jotka heidän sopimuksenvarainen prelaturin jäsenyytensä määrittelee. Sisältönsä vuoksi nämä sitoumukset eivät kuulu piispan auktoriteetin piiriin. Opus Dein jäsenet ovat samaan aikaan asuinpaikkansa hiippakunnan jäseniä ja ovat siis piispan auktoriteetin alaisia siinä missä muutkin hiippakunnan katolilaiset.

b) Kirkon yleislain ja Opus Dein erityislain mukaan prelaturiin inkardinoidut diakonit ja papit kuuluvat sekulaaripapistoon ja ovat täysin prelaatin auktoriteetin alaisia. Heidän tulee edistää veljellisiä suhteita hiippakunnan papistoon ja noudattaa pappien yleisiä ohjeita. He voivat kuulua hiippakunnan

pappisneuvostoon. Hiippakunnan piispat voivat prelaatin tai hänen vikaarinsa hyväksynnällä antaa prelatuurin papille viran hiippakunnassa (esim. seurakuntapappina tai tuomarina). Pappi vastaa tästä työstään vain piispalle.

Opus Dein säännöksissä on määritelty periaatteita, jotka takaavat hyvät suhteet prelatuurin ja hiippakuntien välillä. Prelaattori ylläpitää aina asianmukaisia suhteita hiippakuntien auktoriteetteihin, ja prelatuurin toiminnasta tiedotetaan säännöllisesti piispoille. Erityisesti voidaan korostaa seuraavia seikkoja:

- 1) Opus Dei ei koskaan aloita apostolista työtä, tai perusta prelatuurin keskusta, ilman paikallisen piispan lupaa. Piispalle annetaan prelatuurin säännöksistä oma kappale.

2) Kun halutaan rakentaa prelatuurille kirkko tai uskoa olemassaoleva kirkko tai seurakunta prelatuurin hoidettavaksi, asiasta tehdään sopimus piispan ja prelaatin tai aluevikaarin kesken. Näissä tapauksissa noudatetaan hiippakunnan yleisiä säännöksiä koskien kirkkojen huolenpitoa.

3) Prelatuurin alueelliset auktoriteetit ylläpitävät säännöllistä keskustelua niiden hiippakuntien piispojen kanssa, joiden alueella prelatuuri toteuttaa apostolista ja sielunhoidollista työtään. Keskustelua ylläpidetään myös niiden piispojen kanssa, joilla on hallinnollisia tehtäviä piispainkonferensseissa.

fi-fi/article/personaaliprelatuuri/
(14.4.2025)